

Akadémiánk jubileuma alkalmából Kornis Gyula rajzolta meg az akadémikusok szerepét a magyar filozófia történetében. Érdekesen mutat rá a szoros kapcsolatra, amely kezdettől fogva fennállott az akadémiai és filozófiai törekvések között. Filozófusaink kevés kivétellel mind tagjai voltak az Akadémiának, mely hivatalos támogatásával nagy segítségükre volt munkálkodásukban. Nemzeti szemponatok és egyetemes filozófiai áramlatok irányították a magyar bölcelet fejlődését. Kant és Hegel bölcelete heves vitát támasztott nálunk, de a reformkor hangulata is megtalálta a maga bölceleti kifejezését a Hetényi-Szontagh képviselét egyezményes vagy magyar filozófiában, mely tudatosan Széchenyi művéhez kívánt csatlakozni és nemzeti önismeretet sürgetett. A hetvenes-évektől egyre jobban erősödő pozitívizmus épen úgy megtalálta a maga akadémiai képviselőit, mint a huszadik század elején reakcióként támadó idealizmus.

A tahitótfalusi Sylvester-nyomda kiadásában megjelent Hastings, angol prédikátornak, a vasárnapi iskolák nagy szervezőjének egy beszédgyűjteménye, mely érdekes és tanulságos példákat ad arra, hogy lehet az evangélium nagy igazságait a gyermekek egyszerű lelkéhez közelebb hozni. Bevezetésül Csikesz Sándor egyetemi tanár a falusi gyermekistentiszteletek szükségességét fejtegeti. *Halász Gábor.*

Ózdy Béla: *A rózsaszínű ház.* Zamsztág Rudolf Odyszeája a «régí jó-idők»-ben játszik, egy istenhámögötti városkában, különös emberek között. Az újdonsült klasszika-filológus tanár ide toppan be egy júliusi napon azzal az elhatározással, hogy a hegyek között eldugott városkában kikúrálja vizsgálásra készüléskben elgyengült egészségét s az őszre, csendben, félrevonulva megírja doktori értekezését, Homérosz világról. A filozopteri tervek elé nem várt akadályok tornyosulnak. Az első egy nyulánk leányzó: Hedvig személyben. Igaz ugyan, hogy a kisasszony támogatja is munkájában, midőn a nagy görög epikus nőalakjaira tereli figyelmét s ebbeli tanulmányához, Nauzikáa szerepében, bőséges áldozatkészéssel szolgálta adatokat a fajtájabeli örök nő testi-lelki mivoltáról.

Csakhogy Zamsztág hamarosan rájön arra, hogy szaporodó ismeretei doktori értekezése szempontjából nem jelentenek hasznosítható értékeket. Új szálást keres hát: dolgozni akar. Az értelmes Nauzikáa azonban jól tudja, hogy bármerre kalandozzék is a férfi, kit egyszer foglyul ejtett, akkor tér vissza hozzá, amikor épen akarja. Ugy is lesz. Zamsztágot csak rövid időre tudja tőle eltávolítani a munkavágy s egy új nő, a rózsaszínű ház titokzatos Kírkéje, ki mögötte rejtőzik. Egy különös kaland után, összetört tagokkal, kórházi ágyon fekvve, újra visszakerül hozzá Odyszeusz, kit most már Penelopé gondjával ápol és — őriz Ithakában. Sikerral, mert megtanulta, hogy kell magát változatossá varázsolni és örökre magához láncolni az alkotni vágyó férfit. Ez elpusztíthatatlan vágyakozással keresi az új asszonyt, az «igazit», aki nem ismert élményekkel «alkotóképességének határkövéig tudja majd lendíteni».

Ez a szimbólikus értelmezés nem mindig van szervesen beleágyazva a bonyodalomba s így csak a kötet végén világosodik meg igazán. Ekkor érti meg az olvasó, hogy az érdekes Odyszeája s a különös német városka mulatságos figurái mögött mélyebb igazságok rejtőznek. De az a felfogás, mellyel szerzőnk ezeket értelmezi, nem igen vezeti az élet értelmének magasabb szempontú értékeléséhez. A tegnapi szempontjai ezek, a szkeptikus, kiábrándult, a maga kis életének gyönyörűségeiben élő tegnapé, melynek a nagy dilettáns, Anatole France volt körülrajongott művésze. A *ma* és különösen a keserves *magyar ma*, mást keres a regényben. A maga szörnyűségeken átment életét. Kifosztottságának, nyomorúságának képét, az örök Tiborcok torkot szorongató panaszának szavát. Az új magyar írótak várja, akik megmutatják neki e szörnyűségek értelmét s a belőlük kiemelkedő holnapot. Természetes hát, ha a kritika, mely éri az idők szükségletét, nem lelkesezik e regény életfelfogásáért. De tisztán művészi értékeit: a mese érdekességét és leleményességét, a jellemek életszerűségét s a könnyed elbeszélő stílus készséggel elismeri. A *Danubia Magyar Írók* sorozatában jelent meg Pécsent, a jeles grafológusnak, Richter Aladárnak finoman megrajzolt címlapjával.